

Bruto domaći proizvod (BDP) i stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći (SKM) 2020. godina

Prema konačnim podacima EUROSTAT-a bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2020. godini iznosio je 45% prosjeka EU.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU, i iznosi 263% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 55% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona, prema konačnim podacima EUROSTAT-a, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 64% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 45% prosjeka EU. Srbija se nalazi na nivou od 43% evropskog prosjeka, Sjeverna Makedonija na nivou od 38%, Bosna i Hercegovina na nivou od 33%, dok se Albanija nalazi na nivou od 30% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM među zemljama članicama u 2020. godini se kretala u rasponu od 61% prosjeka EU u Bugarskoj do 145% prosjeka EU u Luksemburgu.

Grafik 1. BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći
2020. godina (EU¹=100)

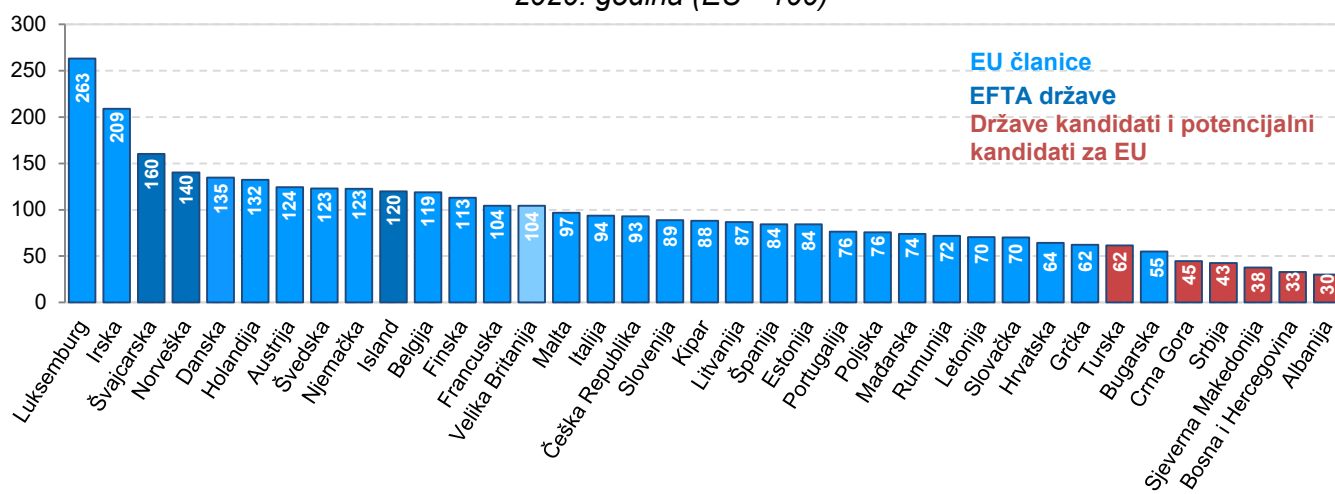

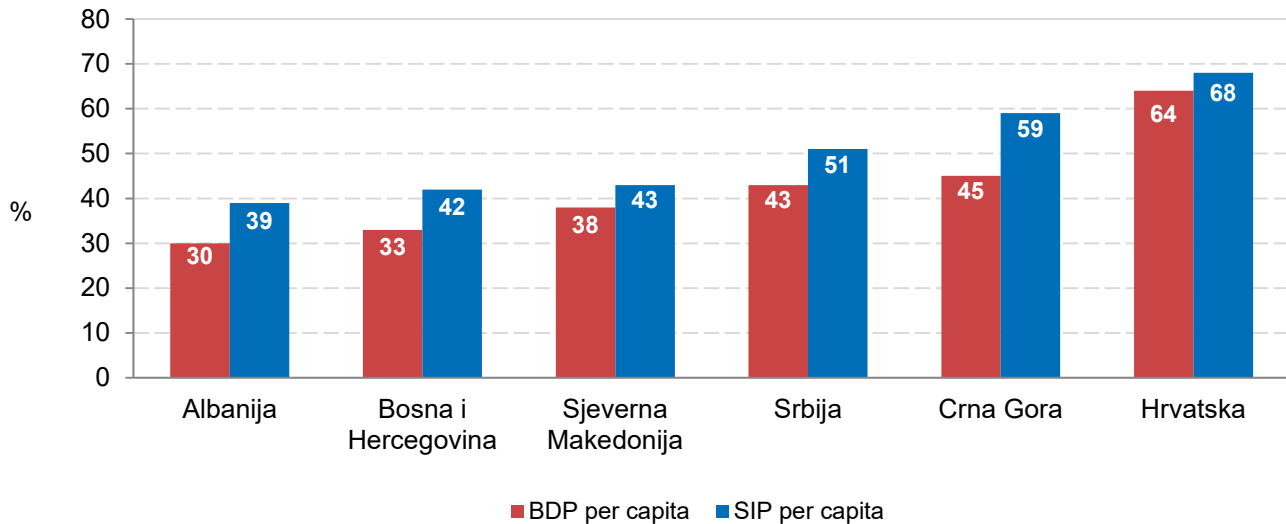
Tabela 1. Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2020. godinu (EU¹=100)

Država	BDP po stanovniku	SIP po stanovniku
EU¹	100	100
Euro-zona	105	105
Luksemburg	263	145
Irska	209	90
Danska	135	122
Holandija	132	117
Austrija	124	116
Švedska	123	112
Njemačka	123	124
Belgija	119	114
Finska	113	113
Francuska	104	110
Malta	97	81
Italija	94	96
Češka Republika	93	84
Slovenija	89	82
Kipar	88	96
Litvanija	87	95
Španija	84	85
Estonija	84	77
Portugalija	76	84
Poljska	76	83
Mađarska	74	70
Rumunija	72	80
Letonija	70	70
Slovačka	70	71
Hrvatska	64	68
Grčka	62	74
Bugarska	55	61
Velika Britanija	104	113
Švajcarska	160	124
Norveška	140	126
Island	120	119
Turska	62	68
Crna Gora	45	59
Srbija	43	51
Sjeverna Makedonija	38	43
Bosna i Hercegovina	33	42
Albanija	30	39

Izvor: EUROSTAT

¹ Od 1. februara 2020. godine Evropsku uniju (EU) čini 27 zemalja članica

Grafik 2. BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2020. godinu
poređenje sa zemljama okruženja (EU¹=100)

Posmatrajući zemlje regiona, stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 39% do 68% prosjeka EU. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2020. godini iznosila je 59% prosjeka EU. Od zemalja u regionu SIP po stanovniku prema SKM je najveća u Hrvatskoj i iznosi 68% prosjeka EU, dok je najniža u Bosni i Hercegovini i Albaniji sa 42% odnosno 39% prosjeka EU.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP po stanovniku među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijedene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Izdaje Uprava za statistiku (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDA KOVIĆ

contact@monstat.org
